

LLEGIM I DIVERTIM-NOS PLEGATS!

MARIBEL DE LA CERDA TOLEDO

ALGUNES IDEES PERQUÈ
FACIS DEL LECXIT
UNA EXPERIÈNCIA
EMOCIONANT

LLEGIM I DIVERTIM-NOS PLEGATS!

MARIBEL DE LA CERDA TOLEDO

Llegim i divertim-nos plegats!
Algunes idees perquè facis del LECXIT una experiència emocionant

Primera edició: Barcelona, març de 2016
© Fundació Jaume Bofill, 2016
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat

Autoria: Maribel de la Cerda Toledo
Edició: Fundació Jaume Bofill
Coordinació de continguts: Àlex Cosials
Revisió lingüística: L'Apòstrof, sccl
Disseny i maquetació: L'Apòstrof, sccl

ISBN 978-84-945264-0-4
DL B 6012-2016

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (by-nc-nd). Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria. No es permet l'ús comercial de l'obra ni la generació d'obres derivades.

Les publicacions del programa LECXIT estan disponibles per a descàrrega als webs www.lectura.cat i www.fbofill.cat

Sumari

La teva participació al LECXIT

Llegim plegats!

Una competència fonamental: la lectura

El LECXIT: una experiència emotiva i emocionant

Una relació positiva!

1. Ens coneixem
2. Generant confiança
3. Facilitant experiències d'èxit
4. Destacant el que fa bé

Despertant el desig vers la lectura!

1. Presentant i descobrint lectures engrescadores
2. Fent créixer la motivació
3. Ajudant-los en la lectura
4. Treballant de forma lúdica i amena

Per acabar...

LA TEVA PARTICIPACIÓ AL LECXIT

El programa LECXIT, amb l'objectiu de contribuir a incrementar el rendiment educatiu a través de la millora de la comprensió lectora, es basa en el fet de generar una **relació 1x1 entre la persona voluntària i infant.**

Així, cada setmana fora de l'horari escolar, et trobaràs amb un nen o una neta per **compartir una hora d'activitats vinculades amb la lectura.** Una estona per treballar conjuntament de forma lúdica i amena mitjançant el teu acompanyament i els recursos disponibles.

És probable que abans de començar i durant el transcurs de les sessions et sorgeixin alguns dubtes: **Què haig de fer? Com ho puc fer? Quines coses haig de tenir en compte per treballar amb un infant? Quins materials puc fer servir? I si no vol llegir?...**

En aquesta guia t'oferirem algunes orientacions que esperem que t'ajudin a resoldre els possibles interrogants inicials i et permetin fer de l'acompanyament lector una experiència emocionant.

LLEGIM PLEGATS!

La base del projecte és la relació que construiràs amb el teu nen o neta.

Una relació que possibilitarà que l'acompanyis de forma personal i individualitzada.

QUÈ VOL DIR ACOMPANYAR?

Acompanyar és caminar al costat d'algú que es dirigeix vers un objectiu. Un procés que requereix la construcció amb l'altre d'una relació de proximitat on la persona acompanyada esdevingui la veritable protagonista.

— **Acompanyar** comporta tres actituds bàsiques:

Acollida. Acceptar l'altre sense idees preconcebudes, amb la seva experiència, tenint en compte les seves decisions, la seva paraula, els seus interessos, desitjos, temors, necessitats, sense prejudicis ni idees preconcebudes.

Reconeixement. Apreciar l'altre i respectar-lo per ell mateix, creure en les seves potencialitats.

Participació. Convidar l'altre a prendre part, que adquireixi un rol actiu en els processos d'aprenentatge, creixement i desenvolupament personal.

QUÈ VOL DIR SER MENTOR O MENTORA?

La mentora o mentor esdevé una guia pels infants en el procés d'aprenentatge, algú que els proporciona una atenció individualitzada. Així doncs, seràs un **punt de referència i suport** per al teu infant: algú que l'acompanyarà en el procés de construcció personal, que l'ajudarà en la millora de la competència lectora i amb qui establirà un vincle de confiança.

——— Durant el transcurs de les sessions veuràs com t'espera amb il·lusió i alegria. Els petits valoren molt la dedicació, companyia i suport: **aprofita aquesta bona predisposició i motivació per a l'estona de treball compartit!**

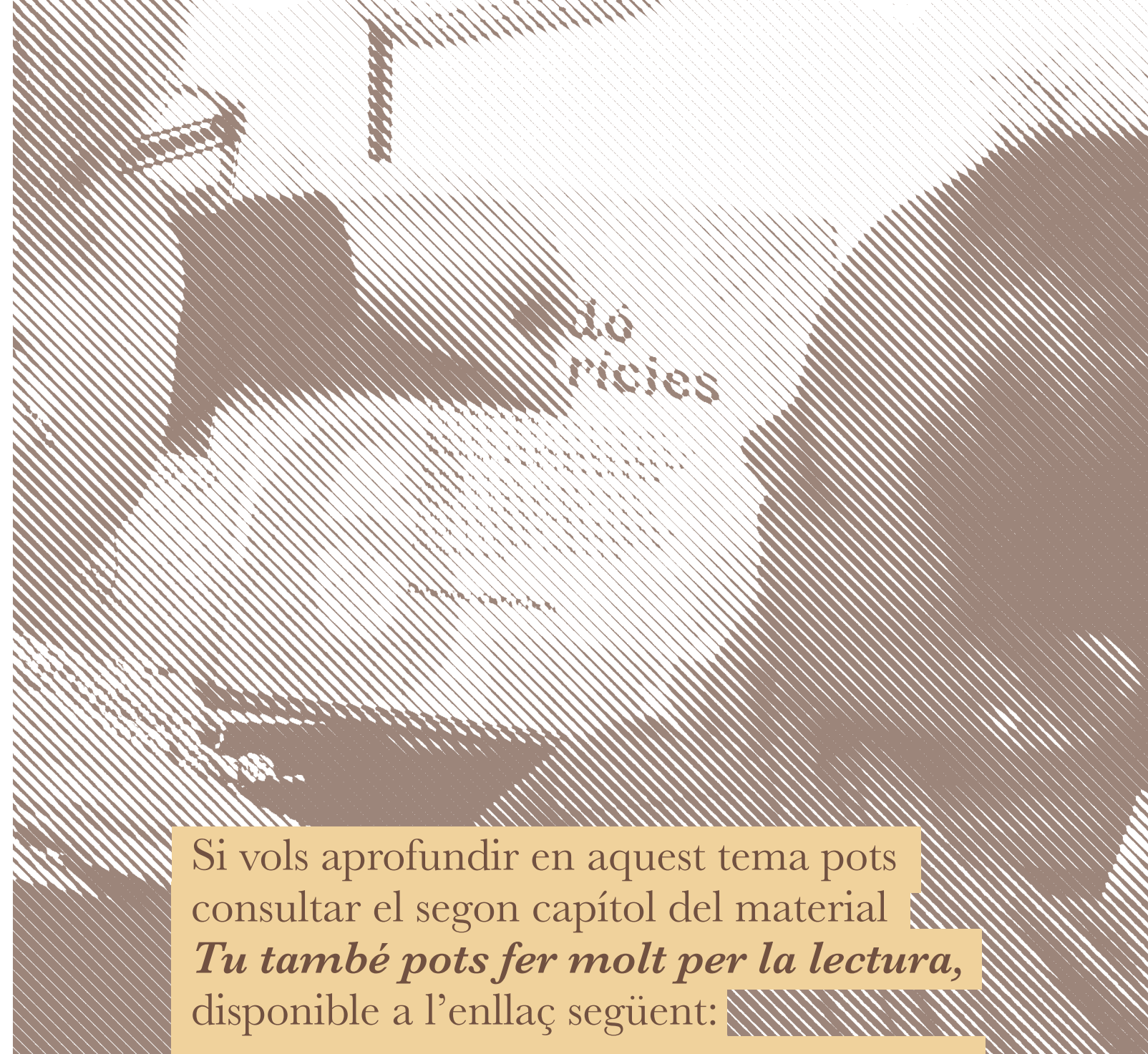
L'infant establirà un vincle amb tu similar al que pot tenir amb un amic i amiga, alhora que adquiriràs funcions semblants a la dels mestres. Una combinació molt potent que facilita aprenentatges en molts àmbits.

——— Per al teu nen o nena seràs un model: cal que tinguis en compte els **valors** que poses en joc amb la teva intervenció. Com que t'admirarà i t'apreciarà, segurament t'intentarà copiar.

Els trets de la teva personalitat, com t'expresses, què penses o com actues són alguns dels aspectes en què es fixarà més.

——— Aprofita per **mostrar-li amb l'exemple** la importància de la constància, de la paciència, de fer la feina ben feta i sense presses, d'alimentar la nostra curiositat, de com aprenem a còpia d'equivo-car-nos i provar, de gaudir de la lectura i les activitats, de tenir cura dels materials i de l'espai, d'utilitzar un vocabulari adequat, de seguir les normes que entre tots i totes establim o de ser respectuosos amb les companyes i companys.

La relació que construïreu, així com l'estona de treball individualitzat, originaran millores en la competència lectora, però sobretot que visqui i vegi la lectura com una **activitat agradable i plaent**. Una experiència de gran valor en l'aprenentatge i el gust per la lectura, així com en l'adquisició de l'hàbit lector.

Si vols aprofundir en aquest tema pots consultar el segon capítol del material ***Tu també pots fer molt per la lectura,*** disponible a l'enllaç següent:

www.fbofill.cat/sites/default/files/TuTambePots_2015_WEB.pdf

UNA COMPETÈNCIA FONAMENTAL: LA LECTURA

Llegir i entendre el que llegim és essencial per a l'èxit educatiu: la comprensió lectora intervé en l'aprenentatge de totes les matèries ja que bona part de les informa-

cions que processem es troben codificades mitjançant la llengua escrita. Amb això, el domini de la lectura és imprescindible per tal que els continguts i els coneixements resultin accessibles.

_____ Hi ha diferents estudis que mostren com els alumnes **no assoleixen les competències lectores bàsiques:** manifesten dificultats a l'hora de localitzar informacions en textos complexos i establir relacions entre les idees del text.

_____ Però més enllà del món acadèmic **la lectura esdevé un instrument fonamental a la vida en el procés de maduració, desenvolupament i creixement personal.**

Què ens permet la lectura? Són molts els motius que fan de la lectura una competència bàsica! A continuació n'enunciarem alguns dels més destacats.

Llegir...

- Millora la fluïdesa i la correcció a l'hora de parlar i escriure.
- Desenvolupa el pensament autònom i crític.
- Ens obre la mirada i ens amplia les perspectives.
- Provoca i satisfà la curiositat.
- Permet el desenvolupament de la imaginació, la fantasia i la creativitat.
- Ens facilita una millor comprensió del món, però també de nosaltres mateixos.
- Permet que descobrim noves aficions i interessos.
- Ens dona la possibilitat d'informar-nos sobre un tema.
- Incrementa el bagatge cultural i els coneixements.
- Amplia l'ús del vocabulari i facilita aprenentatges ortogràfics i gramaticals.

Si en vols saber més, pots consultar el text d'**Isabel Solé** sobre la competència lectora i la seva relació amb l'aprenentatge que trobaràs a l'enllaç següent:

<http://www.fbofill.cat/sites/default/files/548.pdf>

En resum, **llegir ens permet aprendre, pensar i gaudir!** I és per això que cal ensenyar i aprendre a estimar la lectura, a llegir i a llegir per aprendre.

Amb la teva participació al LECXIT estaràs contribuint a pal·liar una necessitat: que **el teu infant llegeixi millor i entengui el que llegeix!** Una aportació molt important i valuosa per a l'èxit educatiu i per a la vida.

Però, a més, amb tu podrà descobrir que **llegir és una activitat motivadora i gratificant.** Una **experiència compartida positiva** que generarà noves actituds i una altra manera de veure i viure la lectura.

EL LECXIT: UNA EXPERIÈNCIA EMOTIVA I EMOCIONANT

Per poder facilitar aquesta **experiència positiva i gratificant al voltant de la lectura al teu infant**, caldrà que consideris tres qüestions vinculades entre si.

	COM?
Construir i mantenir una bona relació	Establint una relació basada en el reconeixement i la confiança.
Despertar el desig vers la lectura	Contribuint que gaudeixi de les lectures i s'hi emocioni.
Treballar la comprensió lectora de forma lúdica i amena	Obrint diàlegs a partir dels textos i jugant amb el vocabulari, els personatges...

Es tracta de crear conjuntament amb els petits **un espai d'encontre** en què la confiança, el desig cap a la lectura i el treball s'entrellacin. Un **projecte comú** en el qual puguin confluïr les teves motivacions, els objectius generals del projecte i les expectatives de la nena o el nen.

En resum, mitjançant la teva intervenció t'hauries de proposar el següent: **facilitar al teu infant una experiència d'aprenentatge emotiva i emocionant.**

I què cal saber per generar aquest tipus d'experiència? A continuació t'oferirem algunes idees per aprofitar al màxim el potencial pedagògic de la teva intervenció, així com abordar algunes qüestions claus en el projecte: construir una relació positiva i afavorir el desig per la lectura.

UNA RELACIÓ POSITIVA!

Cada parella de lectura és diferent i la manera com us relacioneu i el vincle que establiu dependrà de com siguis tu, de com sigui l'infant i del tipus d'interacció que mantingueu. No busquis **una recepta infalible** per a la construcció d'una relació positiva entre vosaltres.

Tot i així, hi ha uns pilars bàsics en els quals pots recolzar la teva intervenció:

—— **Diàleg i intercanvi.** La comunicació i el coneixement mutu afavoreixen la confiança i la proximitat. A més, també et permeten conèixer els interessos i necessitats del nen o nena.

—— **Confiança i reconeixement.** Construir un vincle positiu és un requeriment imprescindible a qualsevol procés d'ensenyament i aprenentatge. Amb això, caldrà que esdevinguis un referent proper per a l'infant: algú que el reconegui, el valori, l'accepti i li faciliti la confiança necessària per poder avançar plegats!

—— **Suport i seguretat.** Cal que sàpiga que pot comptar amb tu i que li facilitaràs el teu suport.

I com afavorir aquest processos?
Mitjançant el coneixement mutu,
la confiança, les experiències
positives i el reforç positiu.
A continuació t'ofereixo algunes idees
per treballar aquestes qüestions.

1_ ENS CONEIXEM

El primer pas per poder establir una relació positiva amb l'infant **és que us conegueu personalment**. Així, caldrà que dediquis alguns moments del LECXIT a parlar sobre vosaltres, uns moments per a l'intercanvi.

El **diàleg** et permetrà **descobrir quins són els seus interessos, motivacions, inquietuds, pors i desitjos**. A més, parlant també veuràs com es troba: si està cansat, què ha fet a l'escola, si li ha passat alguna cosa significativa...

—— Aquesta informació t'ajudarà a **adaptar el contingut i el format de les sessions**. A més, el diàleg contribuirà a augmentar la **confiança i la proximitat**, et permetrà adaptar-te als requeriments del moment i li ofereixis una atenció adequada.

Seràs un punt de suport molt important: aprofita per **aportar el teu suport, consell i experiència**. Cal facilitar un espai d'encontre on els petits puguin ser, expressar, compartir i créixer!

—— Si necessita parlar amb tu sobre temes rellevants i no saps com atendre'l, no dubtis a compartir-ho amb la persona coordinadora del projecte: **potser hi ha problemàtiques que no pots ni has d'abordar!**

—— **L'escolta activa, la comprensió, la paciència i la capacitat de posar-te en el seu lloc** són algunes habilitats que hauràs de posar en pràctica per afavorir la comunicació.

Aquests processos d'intercanvi s'originen espontàniament quan dues persones duen a terme una tasca plegades, però cal que els tinguis en compte i els valoris dins el projecte.

—— Pots **destinar els primers moments de la sessió a parlar sobre vosaltres**: com esteu, què heu fet, què us agradaria fer, quines lectures preferiu, quin tipus d'activitat realitzareu...

—— Cal que **paris atenció i observis com arriba el teu infant**: si li ha passat alguna cosa significativa és probable que necessiti i vulgui compartir-ho. Ofereix-li la possibilitat de parlar-ne abans de començar.

_____ Hauràs de ser **àgil** i tancar la conversa en el moment precís per poder començar amb l'activitat.

La relació que construeixis amb el teu nen o nena ha de ser **recíproca**. Cal que li facilitis l'oportunitat d'obrir-se, però també és important que permetis que et conegui.

_____ Alguns infants pregunten molt i expliquen moltes coses. Altres potser els costa més. **En funció de com sigui el teu, caldrà que limitis o potenciïs aquests moments d'intercanvi:** començar directament amb l'activitat o destinar tota l'estona a parlar poden ser dues situacions contraproductives.

En el diàleg resulta essencial el **sentit comú**: hauràs de ser tu qui reguli el nivell de profunditat i els temes de la conversa.

_____ Potser hi ha preguntes que no pots o creus que no és encertat respondre. I també hi ha qüestions que no hauries de plantejar. La **conversa** ha de ser **còmoda i relaxada** i en cap cas ha de plantejar temes que us incomodin.

2_ GENERANT CONFIANÇA

Els infants per créixer i desenvolupar-se favorablement necessiten **sentir-se acceptats en un entorn segur i positiu**. Al LECXIT tindràs l'oportunitat de facilitar aquest tipus de medi: un medi impregnat pel reconeixement i la confiança.

Els **aprenentatges** veritablement **significatius**, és a dir, aquells que la persona integra i dota de sentit, són els que provoquen un impacte emocional. Tot aprenentatge passa per la via de les emocions i en aquest sentit, **el vincle i la bona relació que mantindreu et permetran generar múltiples adquisicions: en relació amb la lectura i més enllà!**

_____ Amb tu, l'infant podrà accedir a coneixements i a recursos valuosos que l'ajudaran a millorar la comprensió lectora, però alhora aprendrà tot un conjunt de **valors i actituds fonamentals**.

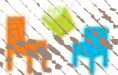
_____ La manera d'estar al seu costat i d'acompanyar-lo, així com la relació que mantinguis amb la resta de voluntariat i els altres infants, seran els primers focus d'aprenentatges: **aprofita per treure el màxim profit pedagògic de la teva intervenció!**

Hi ha molts **detalls**, que passen per la via del diàleg i de petites accions quotidianes, **que poden ajudar que el teu nen o nena se senti reconegut!**

_____ **Rep el teu infant amb il·lusió i mostrant interès.** Per començar la sessió li pots preguntar com li ha anat el dia, què ha fet, com està... També el pots sorprendre: una lectura inesperada o una manera original d'iniciar l'activitat són alguns exemples.

_____ Dóna-li la possibilitat que **expressi què pensa d'estar amb tu i si li agrada l'activitat**. Que se senti part d'aquest projecte compartit!

_____ **Manifesta el que sents treballant-hi!** Compartir els propis sentiments i emocions contribuirà que et vegi més proper i prengui consciència de la importància de tenir cura de la vostra relació.

—— **Recorda-li tot allò que fa bé.** No dubtis a comunicar-li tots els progressos. Aquests missatges positius ajudaran a augmentar la confiança i que se senti que el valoren.

—— **Respecta el seu estat d'ànim i la seva situació personal.** La capacitat de posar-te en el seu lloc i la comprensió seran bàsiques per oferir una atenció adequada a les seves necessitats.

Exemples: Si veus que està cansat o cansada de seure, fés-li alguna indicació que afavoreixi la seva mobilitat (ex: que deixi el llibre on toca, que vagi a buscar algun material...); si li costa concentrar-se en la lectura perquè durant el dia ha tingut exàmens, li pots proposar alguna activitat més dinàmica com ara llegir imatges o buscar alguna cançó, llegir-la i comentar-la i veure el vídeo per Internet.

—— Para atenció a la seva forma de reaccionar davant l'aprenentatge i **prova fórmules, activitats i estratègies que li permetin posar en joc tot el seu potencial!** Potser li costa una mica llegir o entendre el que llegeix, però segur que disposa de moltes habilitats. Que les hi reconeguis i les pugui mostrar, ajudarà que se senti amb més força i capacitats.

Finalment, una manera de mostrar-los que són importants és **ensenyar-los que hi ha coses que no són acceptables perquè els són perjudicials, tant per a ells com per a la resta.**

—— Cal que **mostris la necessitat de mantenir uns límits clars imprescindibles.** Que sigui coherent amb els pactes que establiu i compleixi les normes de funcionament és bàsic en la realització de l'activitat, així com pel bon clima general.

—— Encara que siguis una persona comprensiva, **hi ha comportaments o actituds que no pots acceptar, ja siguin individuals o grupals.**

Pot passar que el nen o la nena només vulgui marxar a jugar amb els companys o que intenti allargar l'inici de la lectura.

En aquests casos, pots mostrar-li el **sentit de l'activitat**: aprofitar la teva companyia per treballar plegats. Recorda el valor de la vostra relació, però també que el teu objectiu és ajudar-lo perquè millori en la lectura. I com, per aconseguir-ho, necessites de la seva implicació i col·laboració. Que vegi la importància d'aprofitar el temps i se senti coresponsable del seu procés d'aprenentatge!

Es pot donar el cas que es mostri poc respectuós, que no deixi treballar a la resta o que utilitzi els materials de forma inadequada (llibres o altres recursos documentals).

Aquestes són **situacions que caldrà reconduir i treballar conjuntament.** Per fer-ho, el diàleg i les explicacions resultaran fonamentals, i si tot i així són insuficients, els pots reforçar amb alguna conseqüència pràctica que es basi en acords establerts.

Exemple 1: Si continues molestant el teu amic, recordes que vam dir de fer alguna activitat en grup? Doncs potser no la fem... Penses que voldran treballar amb nosaltres si no pares d'interrompre'ls?

Exemple 2: Saps que vam dir que un dia llegiríem amb l'ordinador? Doncs amb aquest comportament m'ho estic plantejant, perquè si tractes així els materials, no em vull ni imaginar què pot passar amb un ordinador al davant...

—— **Dialogar, negociar i donar la volta a situacions** són habilitats que et poden ajudar a superar les possibles dificultats. Sempre considerant que encara que pactis i negociïs, les decisions finals les pren tu.

—— I si amb tot **no te'n surts, no dubtis a comunicar-ho a la persona coordinadora del projecte.**

3_ FACILITANT EXPERIÈNCIES D'ÈXIT

Proposar **reptes que siguin assumibles i superables** és una condició bàsica per a l'èxit de les activitats: tothom ha de poder resoldre les possibles dificultats i realitzar les tasques encomanades correctament.

A més, que els infants acumulin experiències reeixides els **impulsarà a superar futurs desafiaments, de manera que incrementarà la seva autoestima i autoconfiança.**

——— **Proporciona lectures i activitats adequades al seu nivell.** Lectures on el vocabulari estigui al seu abast, on els continguts no resultin excessivament complexos d'entendre, tasques que tinguin certa dificultat però que no siguin gaire complicades de fer. Les tasques motivadores presenten un nivell intermedi de dificultat: les que són molt fàcils poden provocar avorriment, i les que són massa difícils els poden arribar a angoixar.

——— Mostra una **actitud oberta i flexible**. Introdueix canvis a les activitats si veus que no funcionen. Pot ser que no acabin d'anar com t'imaginaves. No passa res, sempre hi ha temps de modificar-les o bé deixar-les estar per fer-ne alguna altra.

——— **Ofereix la teva ajuda i suport** per afrontar les tasques. Així, a mesura que les vagi superant, pots augmentar progressivament el nivell de dificultat. I recorda: cada un segueix una trajectòria diferent, així que és necessari respectar els ritmes.

——— **Posa en joc la teva vivència personal en l'aprenentatge de la lectura.** Aprofita per recordar-li com al principi a tu també et costava però com a còpia de practicar vas millorar. Que no es desanimi i vegi com aquest procés requereix esforç i constància! A llegir s'aprèn llegint i com més llegeixi, millor ho farà.

Equilibra els esforços i les recompenses. Aprendre requereix un esforç que ha de ser proporcional a la capacitat i les condicions dels infants. Per això, caldrà que compensis l'energia que inverteix la nena o el nen i els resultats que obté.

——— **Durant la lectura** para atenció al que no entén, a les dificultats que presenta i **ofereix un suport extra quan calgui**. Si una tasca implica un sobreesforç ajuda a fer-la més assumible i menys costosa.

Algunes possibilitats:

- Fer tàndem amb l'infant: llegir a trossets conjuntament.
- Que tu acabis la lectura.
- Triar una lectura més fàcil que l'anterior.

——— Mostra-li com **l'esforç i el treball continuat són imprescindibles per progressar i com podem utilitzar recursos facilitadors**: demanar ajuda, tornar-ho a intentar, canviar la manera d'actuar... Els missatges d'ànims i les alternatives són molt importants!

Pel que fa a les possibles dificultats, és molt important que tinguis en compte que **per aprendre cal equivocar-se**. Ofereix un espai on els entrebancs que hi pugui haver se superen per poder avançar.

—— Per molt que el fracàs el desmotivi hauràs d'intentar que el visqui de **forma constructiva**: com una part natural dels processos d'aprenentatge que ens permet conèixer sobre què hem de seguir treballant i què hem de modificar.

Les formes de reaccionar dels infants davant les dificultats són variades. Alguns es mostren molestos i expressen coses com: «això és un rotllo», «m'avorreixo», «no m'agrada» o «és molt complicat». Altres es mostren decebuts i preocupats. En qualsevol cas, caldrà que l'animis a continuar i que l'ajudis a posar en joc estratègies per superar-les. Que vegi que no passa res si alguna cosa costa o no surt a la primera. Les equivocacions són normals i s'han de viure com una font d'aprenentatge!

—— Treu importància als errors comesos, senyalant tot el que fan bé i reforçant el valor dels seus intents.

Exemples: Vinga, ara no em diguis que per això no voldràs continuar llegint, si ho fas molt bé! Vá, tornem a intentar-ho que jo t'ajudo! Ei, que no passa res si no et surt a la primera! A mi em passava igual al principi, però ja veuràs que a còpia de practicar cada dia ho faràs millor! Saps què va molt bé quan et passa això...?

Finalment, només destacarem la importància d'alguns **aspectes més organitzatius** que contribueixen a facilitar que l'experiència esdevingui positiva.

—— **Estableix una rutina que li doni seguretat.** Que l'infant pugui anticipar el que vindrà i què ha de fer a cada moment. Tot i que a vegades plantegis activitats extraordinàries, és important que defineixis una dinàmica bàsica de funcionament.

—— Les sessions haurien de presentar un primer **moment d'encontre i acollida**; un espai dedicat a **treballar la lectura i a fer alguna activitat**; i un temps final per **valorar com ha anat i acomiadar-vos**.

—— **Tingues cura de l'espai.** Busca un lloc còmode, que us permeti gaudir de la tasca i concentrar-vos-hi. Un entorn que us convidi a llegir tranquil·lament.

Si es distreu amb els companys i companyes, canvia la vostra ubicació. Encara que potser al principi no li agradi, si li expliques raonadament, acabarà per entendre el perquè dels canvis.

4_ DESTACANT EL QUE FA BÉ

La **informació pròxima i immediata sobre els resultats i progressos** milloren la motivació a la vegada que permet que els infants coneguin què han fet bé i què els cal modificar.

El **reforç positiu** resulta clau a l'hora de generar experiències educatives d'èxit ja que **augmenta l'autoestima i facilita que els petits es construeixin un autoconcepte positiu!** Destacar els encerts els torna una imatge molt favorable d'ells mateixos, i creure en un mateix i en les pròpies capacitats és bàsic per l'aprenentatge.

—— **Ofereix missatges positius i anima'l a continuar.** Recorda-li com ha millorat, com va evolucionant.

Exemple: Molt bé! Recordes com al principi llegies tot d'una tirada i sense fer els signes de puntuació? Quin canvi! Ara ja t'atures quan hi ha una coma o un punt. Et felicito!

—— **Transmet la teva confiança.** Si l'infant veu que té algú al costat que creu en ell, se sentirà més segur i tranquil, i de mica en mica començarà a creure en les seves pròpies capacitats i habilitats.

—— **Manifesta expectatives positives.** Que se senti preparat per afrontar les tasques amb èxit augmentarà l'interès i la motivació: ningú vol fer una cosa que pensa que no pot fer!

Exemple: Avui t'he portat una lectura una mica més difícil que la que vam llegir el dia passat, però es que com ho vas fer tan bé, em sembla que ja hem de canviar el nivell.

—— **També és necessari que incorporis les correccions convenients.** Que destaquis constantment els errors o dificultats no és gens recomanable, però sí que pots utilitzar alguns recursos més «indirectes» que l'ajudin a prendre consciència de què li cal treballar i millorar.

Exemples: Si hi ha alguna errada en relació amb la lectura, pots llegir tu el text una altra vegada, dient-li que pari atenció, que s'hi fixi, i que després ho torni a fer. O també li pots demanar per paraules que vegis que li costa llegir com si tu no en sabessis el significat i, en cas que el desconegui, les podeu buscar plegats al diccionari.

DESPERTANT EL DESIG VERS LA LECTURA!

El **desig** és l'impuls que mou les persones cap a l'aprenentatge. Una força que es troba a la base de les ganes de

saber, d'actuar per assolir els coneixements, que origina nous interrogants i inquietuds.

Aquest desig **apareix en els infants de forma natural i espontània**. Però també el pots incentivar amb alguns estímuls, com ara la teva actitud vers les activitats o mitjançant el tipus de propostes que li plantegis.

——— **Recollir els seus interessos i contribuir a generar-ne de nous**, seran dues tasques fonamentals en la teva intervenció!

——— Ja sigui per causes més internes, externes o per una combinació de totes dues, per als infants l'aprenentatge ha d'esdevenir una **aventura** que porti a satisfer les seves expectatives i mereixi tot l'esforç que requereix.

——— En tot procés d'aprenentatge resulten fonamentals les **capacitats, la motivació i la voluntat de les persones**. Així, davant qualsevol proposta, és necessari considerar que el teu infant disposi de les habilitats per tirar endavant les tasques correctament o que pugui desenvolupar-les. A la vegada que trobi sentit en allò que se li planteja, tot despertant o satisfent les seves necessitats i curiositats.

Cal proporcionar als petits una **experiència** que els resulti **motivadora, que parteixi dels seus interessos i que tingui un impacte emocional**. I, com ho podem aconseguir? Presentant i descobrint lectures engrescadores, fent créixer la motivació, ajudant-los en la comprensió lectora i plantejant activitats lúdiques i amenes.

Et recomanem especialment la lectura i l'ús del ***Talonari per esdevenir superlectors***. Un material elaborat per la **Marta Roig** que et facilitarà i ajudarà en aquesta tasca de fer de la lectura una activitat emocionant.

<http://www.fbofill.cat/sites/default/files/Talonari%20Superlectors.pdf>

1_ PRESENTANT I DESCOBRINT LECTURES ENGRESCADORES

Manifestar entusiasme vers l'activitat és un dels incentius més eficaços. Treballar conjuntament amb algú que presenta una actitud optimista i enèrgica reforça positivament les tasques que s'han de dur a terme: aquesta bona predisposició s'encomana, s'hi treballa amb alegria i motivació i milloren els resultats.

——— **Genera sorpresa i contagia la teva passió!** Pots portar alguna lectura o material relacionat amb algun tema dels que heu compartit. També pots sorprendre el teu infant amb un llibre original o bé amb una lectura que hakis buscat pensant en ell. Una recomanació essencial és que descobriu i trieu conjuntament els llibres. Aprofiteu per escoltar-los, fer-los vostres: què us transmeten, quines emocions us desperten...

Exemple: Ei! Mira aquest llibre, has vist quina portada més xula? No t'agradaria llegir-lo? A mi m'agradaria saber de què tracta la història!

_____ **Presenta les lectures amb il·lusió i busqueu plegats lectures que resultin captivadores, interessants i motivadores.** Que connectin amb la seva experiència, els seus coneixements previs i les seves inquietuds.

Exemple: Ostres, un llibre de dinosaures. No em vas dir que t'agradaven molt? I si el llegim?

_____ **Respecta els seus gustos.** Cal conèixer i acollir quines són les seves preferències lectores. Si és un apassionat dels còmics o li encanten les lectures sobre temàtiques concretes; si li agrada llegir cada dia un llibre diferent o si pel contrari vol començar i acabar la lectura cada dia, són exemples del tipus d'informació que t'ajudarà a facilitar-li una experiència motivadora.

_____ **Comparteix les experiències positives que hagi tingut amb la lectura!** Segur que alguna vegada has agafat un llibre i no has pogut parar de llegir, has après coses que no sabies, o la lectura t'ha fet evadir d'algun problema. Si comparteixes les emocions positives i l'impacte d'aquestes vivències lectores, podràs contagiar sensacions i sentiments molt valuosos que contribuiran a multiplicar en el teu infant els desitjos d'aprendre.

_____ A vegades pot ser difícil encertar amb les lectures però **es tracta d'anar provant:** de deixar-lo experimentar i canviar si no li agraden.

Algunes estratègies:

- Oferir fragments d'un text per a engrescar-lo en la lectura.
- Partir del seu interès: aporta materials que facin referència a alguna temàtica concreta que li agradi com ara la història, el futbol o la dansa.
- Buscar lectures que parlin d'alguna cosa relacionada amb el teu infant: protagonistes amb el seu nom, personatges a qui els passen coses semblants a les que li passen a ell...

Pots consultar la selecció de materials proposats per **Amàlia Ramoneda Rimbau** adequats als interessos i competències dels infants de quart de primària disponibles a l'enllaç següent:

http://www.fbofill.cat/sites/default/files/TuTambePots_2015_WEB.pdf

2_ FENT CRÉIXER LA MOTIVACIÓ

Tal com assenyalen alguns autors, **tot aprenentatge és produït per una acció voluntària moguda per una motivació.** I és que les persones aprenem allò que desitgem aprendre, allò que se centra en el nostre propi interès.

Aquestes ganes de saber són pròpies dels infants. Així, cal aprofitar-les al màxim, a la vegada que és necessari crear situacions que els portin a fer créixer aquesta voluntat d'aprendre més!

_____ **Conèixer el punt de partida.** Hauries de saber quins són els coneixements i experiències prèvies en relació amb les lectures i a les propostes que li ofereixes. Què sap sobre la temàtica, si abans ha fet alguna activitat semblant...

—— **Llegiu una mica de tot!** Pots proposar lectures de coneixements, de poesies, de receptes, d'endevinalles, d'acudits, de frases fetes... Mostra-li al teu infant com la lectura és àmplia i diversa.

A més, pots **fer ús de tots els mitjans quotidians més enllà dels llibres!** Aprofiteu per llegir cançons, diaris, revistes, pàgines web... Descobriu les múltiples possibilitats plegats!

—— **Abans de llegir: investigueu!** Retarda l'obertura dels llibres amb jocs d'hipòtesis o cercant informació. Aquesta manera de començar farà que l'infant tingui expectatives sobre la lectura, de manera que s'afavorirà la seva motivació i ajudarà a la comprensió posterior.

Exemples de preguntes: mirant la portada, de què creus que tractarà aquest llibre? Fixa't en la il·lustració: què hi veiem? què et suggereix? I el títol, què ens diu?

—— **Ritualitza l'inici de les sessions.** Estableix una manera de començar que li faciliti desconnectar d'allò que feia, tot vinculant-se al present. Una fórmula que l'ajudi a preparar-se per a l'activitat que comença.

—— **Socialitzeu les lectures.** Ofereix-li l'oportunitat de comunicar què li ha generat la lectura: que pugui interioritzar-la però també compartir amb la resta el que li provoca!

Exemples: podeu elaborar plegats una llibreta per recollir les idees, els podeu animar que facin recomanacions, que deixin dins el llibre algun paperet...

—— Feu **una acció vinculada a la lectura** que li permeti visualitzar la seva utilitat. Després de llegir podeu mirar una pel·lícula, escriure un conte, fer una manualitat, etc.

—— També li pots proposar la creació d'**alguna cosa comuna i significativa al voltant del que llegiu.** Elaborar plegats el vostre propi diccionari amb les paraules que no enteneu o una graella amb el registre de llibres i la seva valoració, són alguns exemples.

—— **Parla sobre la seva pròpia activitat.** Afavoreix el diàleg i la reflexió conjunta sobre el que feu i com ho feu. Si pot proposar i veu que es recullen les seves aportacions, voldrà participar-hi activament.

Exemples de preguntes: Què t'ha semblat la lectura d'avui? Per al proper dia què t'agradaria fer?

—— **Aporta creativitat a l'hora de plantejar les activitats.**

Les tasques noves solen ser més motivadores que les repetitives, així que aprofita per oferir novetat i varietat. Un dia podeu acabar de llegir i inventar un nou final per a la història plegats, un altre podeu acabar amb un joc relacionat amb el que heu llegit... Les possibilitats no s'esgoten!

—— **Implica'l activament durant el desenvolupament de les sessions.** Que el teu infant pugui aportar allò que sap, pensa i sent!

Exemple: pots invertir els rols, que sigui ell/ella qui faci preguntes, et faci fer alguna activitat... Aquest tipus de dinàmica els sol agradar molt!

3_ AJUDANT-LOS EN LA LECTURA

Per poder treballar amb els infants cal que consideris els tres nivells que presenta la comprensió lectora: allò que diu explícitament el text, allò que interpretem a partir del que trobem a la lectura i amb què relacionem el que hem llegit.

Així doncs, es tracta **d'aprendre a llegir el que hi ha a les línies, entre les línies i darrere les línies!** I com pots afavorir aquests aprenentatges?

Abans de la lectura

- Presenta els textos. Llegiu les imatges, comenteu el títol...
- Feu prediccions i hipòtesis. D'aquesta manera obtindran informació prèvia que els facilitarà la comprensió posterior.

Durant la lectura

- Comenta el que va apareixent al text.

Exemples: que curiós, això no ho sabia, i tu, te'n recordes que sobre aquest tema vam llegir ja fa un temps?

- Ajuda'l a tenir clar en cada moment allò essencial (qui protagonitza l'acció i quines són les seves intencions, quina és la

informació més rellevant, etc.). Per fer-ho estableix un diàleg que et permeti explicar i aportar aclariments.

- Facilita que relacioni el que està llegint amb els continguts que va mostrant el text, amb altres lectures, els coneixements previs...
- Quan no entengui alguna paraula li pots donar alguns recursos i estratègies a més de les explicacions o de la cerca al diccionari com ara:
 - > Ignorar la paraula i seguir llegint ja que potser no és imprescindible per comprendre el text.
 - > Continuar amb la lectura ja que potser l'explicació es troba més endavant o ho acaba entenent pel context.
 - > Rellegir per veure si troba alguna pista que l'ajudi.
 - > Recordar el que sap del tema o del fragment.
 - > Aturar-se i pensar sobre la paraula desconeguda com per exemple, de quina paraula ve o parant atenció als sufixos o prefixos.

Després de la lectura

- Contrasteu si el que havia imaginat s'ha complert o bé ha estat diferent del que pensava inicialment.
- Que comparteixi allò que ha après.
- Comenteu què li ha agradat més i què menys i el perquè.
- Parleu sobre la dificultat, l'interès que li ha despertat la lectura...
- Intercanvieu allò que li ha suggerit: idees, pensaments i sentiments.

Algunes recomanacions generals:

- Aprofita les primeres sessions per observar quin és el ritme i quines són les necessitats del teu infant. **Cada situació requereix d'un tipus d'intervenció particular.**
 - > Si llegeix molt ràpid i sense tenir en compte els signes de puntuació: el que primer hauràs de treballar són les pauses.
 - > Si li costa llegir en veu alta: prioritza la lectura silenciosa o llegeix tu el text perquè després ho faci ell o ella.

- > Si presenta una lectura fluïda: aprofita per preguntar-li sobre el que està llegint.
- > Si té un nivell de comprensió força elevat: aneu més enllà dels textos!

- **Llegiu amb objectius diferents.** Podem llegir perquè ens interessa obtenir informació, per fer alguna cosa concreta, per aprendre més sobre una temàtica, per comunicar un text davant altres persones, per fer un recital... Cada aproximació a la lectura requereix d'habilitats concretes: ofereix-li l'oportunitat de posar-les en joc. A més, d'aquesta manera el teu infant podrà viure la lectura amb tot el seu potencial!

- **Deixeu el llibre si no li agrada.** També en podeu llegir fragments o centrar-vos només en l'apartat que l'interessi.

- En l'aprenentatge de la lectura és molt important tenir **bons models lectors**: aprofiteu alguns moments perquè t'escolti llegir a tu.

- **Evita les preguntes de tipus examen.** Pots començar amb opinions personals del text. Una vegada iniciat el diàleg continua amb preguntes més literals o inferides!

Si vols més informació sobre com dur a terme l'acompanyament lector consulta l'apartat «Llegir amb ells» de **Juli Palou** que trobaràs a

http://www.fbofill.cat/sites/default/files/TuTambePots_2015_WEB.pdf

4_ TREBALLANT DE FORMA LÚDICA I AMENA

Gaudir de la lectura i facilitar la seva comprensió són dos objectius que t'hauries de proposar com a mentor o mentora. Així, caldrà que **facis del LECXIT una estona on poder treballar i aprendre explotant i aprofitant la dimensió més lúdica de les activitats.**

Recorda que el LECXIT té lloc una vegada han acabat les classes: els petits porten tot el dia a l'escola i pot ser que estiguin cansats d'estudiar. Amb això, **és necessari que les tasques que plan- tegis no siguin massa acadèmiques.**

Els nens i nenes que participen al LECXIT solen tenir unes edats compreses entre els 9 i els 12 anys. Una **etapa d'observació i exploració** en què volen descobrir i conèixer el món. Aviat comprovaràs com arriba amb molta energia i amb ganes de jugar i fer coses noves. Aprofita per facilitar-li propostes que no pugui rebutjar!

El joc ens permet fer lectures més profundes: relacionar, recrear, combinar, dividir, simbolitzar, contradir... A més, contribueix a afavorir la participació i la motivació dels petits. Utilitza'l com a recurs!

A continuació t'oferim alguns exemples d'activitats possibles que els solen agradar.

ACTIVITATS ON LA MOTIVACIÓ PRINCIPAL ÉS EL CONTINGUT O FORMAT DELS MATERIALS

- Llegir frases fetes o refranys**
En podeu comentar plegats el significat i aportar-ne d’altres que conegueu.
- Llegir embarbussaments i acudits**
Els textos curts resulten fàcils i atractius.
- Llegir una cançó i fer un karaoke**
Aproveiteu per comentar el significat de la lletra o buscar la biografia del grup i/o cantant.
- Llegir imatges**
Que pugui explicar i crear una història a partir d’allò que veu i li transmet les il·lustracions.
- Llegir còmics**
Quan acabeu, li pots proposar que s’inventi i faci una vinyeta amb un final diferent. O també li pots donar vinyetes en blanc i que escrigui la història.
- Ús dels ordinadors**
Per exemple, podeu emprar el Powerpoint o utilitzar el Movie Maker per fer un *book trailer* (una petita producció audiovisual que doni a conèixer una lectura feta).

- Ús d’Internet**
Si teniu accés a la xarxa trobareu multitud de pàgines amb recursos per a l’acompanyament lector.
Alguns enllaços amb propostes interessants:

 - Activitats de vocabulari, endevinalles, jocs de paraules...
www.edu365.cat i www.xtec.cat
 - Recull de jocs
<http://www.jocs.cat/>
 - Per construir contes i històries començades
<http://win.memcat.org/telemat/hipercon/hiperind.html>
 - Per crear un conte propi omplint formularis
<http://win.memcat.org/infantil/contesb/index.html>
 - Per idear històries a partir d’imatges
http://apliedu.xtec.cat/petites_histories/?lang=ca
 - Endevinalles
<http://win.memcat.org/infantil/endevina/index.html>

ACTIVITATS ON LA MOTIVACIÓ PRINCIPAL ÉS QUE ES BASEN A COMUNICAR O COMPARTIR ALGUNA COSA AMB LA RESTA

- Llegir obres de teatre**
Podeu escollir una lectura amb dos personatges i que cadascú de vosaltres sigui un. També podeu treballar conjuntament amb alguna altra parella quan hi hagi més protagonistes. Si prepareu l’obra durant algunes sessions finalment la poden representar davant la resta de companys i companyes.
- Preparar-se i fer un telenotícies**
Que expliqui els titulars com si estigués en un programa de televisió.
- Elaborar un guió i simular un programa de ràdio**
Podeu enregistrar l’àudio com si fos professional.
- Fer lectures expressives**
Que es prepari algun text per llegir-lo en públic.
- Preparar una lectura col·lectiva**
Que cadascú llegeixi un fragment entrellaçat amb el de la resta.
- Llegir algun conte als companys i companyes**
Compartir algun text que li hagi agradat molt o que hagi inventat.

ACTIVITATS ON LA MOTIVACIÓ PRINCIPAL ÉS QUE IMPLIQUEN CREAR ALGUNA COSA

- Inventar històries a partir d’imatges**
Ja siguin orals o escrites.
- Fer manualitats**
Llegiu els passos indicats i feu la proposta material (com per exemple una figura utilitzant recursos a l’abast, fer una flor de paper...).
- Exercicis d’origami i papiroflèxia**
En acabar l’objecte podeu inventar una història plegats.
- Pictogrames**
Com a exercici de síntesi, pot fer un dibuix que expressi el missatge principal de la lectura.
- Cal·ligrames**
Fer un dibuix utilitzant frases o fragments de textos: un rodolí, un poema, una descripció...

ACTIVITATS QUE ES BASEN EN EL JOC

Els concursos

Per exemple, amb altres persones voluntàries podeu distribuir els infants en grups i que, a partir d'algunes lletres, pensin el màxim nombre de paraules que comencin per aquestes. Guanya el grup que més en trobi.

Fer algun joc col·lectiu relacionat amb la lectura

Per organitzar-lo comenta-ho a la persona coordinadora del LECXIT. Algunes possibilitats de jocs són el del mocador (amb paraules i definicions) o el bingo lector (basat en personatges i llibres).

Jocs de paraules

Jocs per relacionar paraules sinònimes, imatges i paraules o paraules entrelaçades, tipus Scrabble.

Mots encreuats, sopes de lletres...

Pots utilitzar materials fets o bé adaptar-los en relació amb els continguts de les lectures.

Joc del penjat

Per endevinar paraules que hagin sortit a la lectura.

«Passa-paraula»

Partint de les lletres de l'abecedari es faciliten algunes definicions. Els nens i nenes han de descobrir a quines paraules fan referència.

Inventar-se i crear jocs

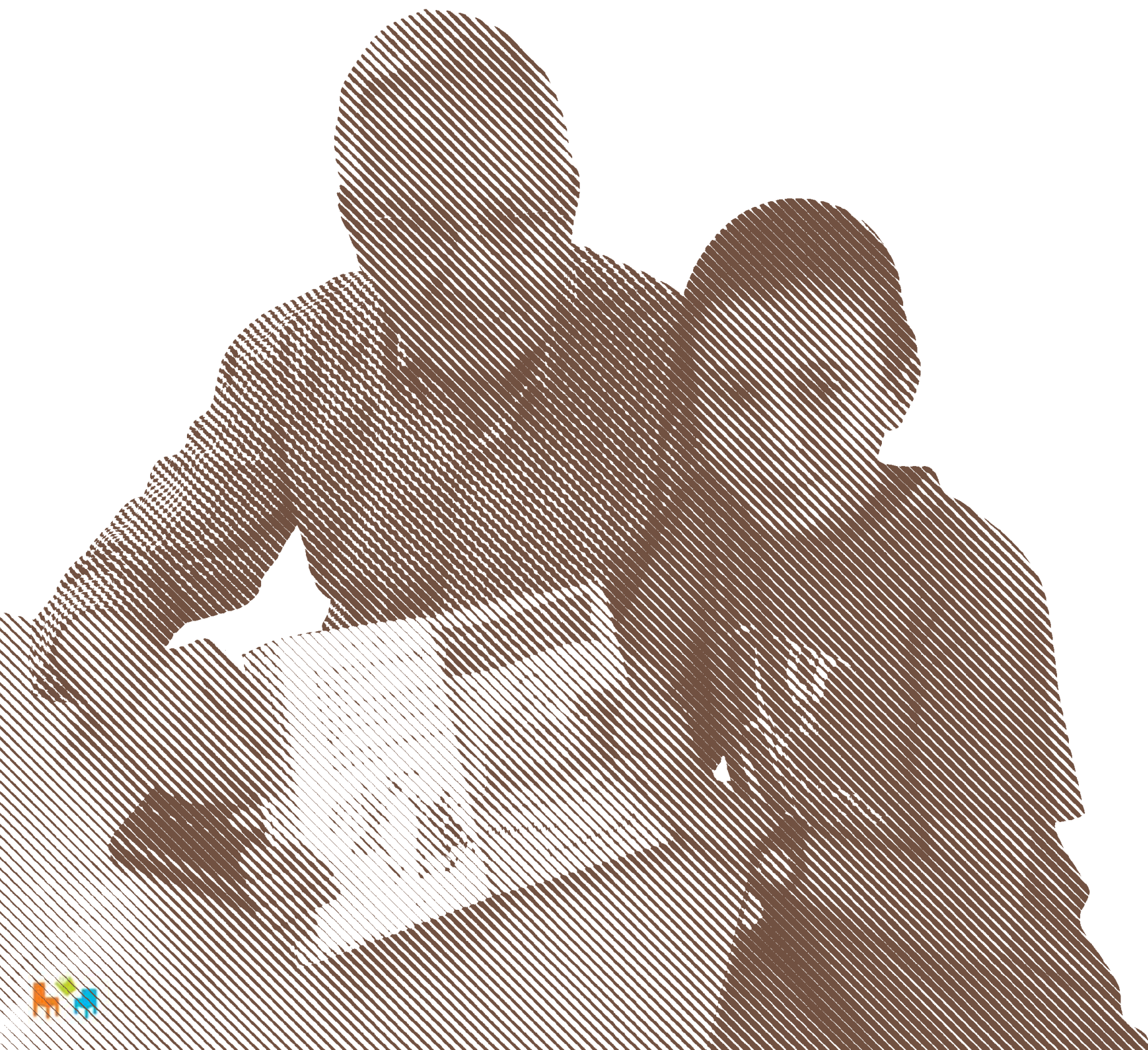
Per exemple, podeu escriure les instruccions d'un joc com el tabú, fer les fitxes i després utilitzar-les entre vosaltres o amb alguna altra parella.

Com pots observar les possibilitats són moltes i variades. Aprofita per utilitzar els recursos disponibles i també per crear-ne de nous: posa en pràctica la teva imaginació i creativitat. I demana al teu infant que t'ajudi!

Al material *Tu pots fer molt per la lectura* pots consultar les «Propostes d'activitats», un recull ampli i detallat d'activitats elaborat per **Mònica Badia i Enric Queralt**.

http://www.fbofill.cat/sites/default/files/TuTambePots_2015_FINAL.pdf

— PER ACABAR...

Mitjançant aquest document t'hem presentat alguns elements bàsics per facilitar la teva intervenció al programa LECXIT. Un conjunt d'idees generals basades en coneixements teòrics i pràctics per poder fer un acompanyament lector favorable i profitós que contribueixi a assolir els objectius del programa.

Tot i així, ens agradaria destacar que **la font d'aprenentatge més important serà el dia a dia**: totes aquelles adquisicions derivades de la interacció i del treball conjunt amb el teu infant.

I és per això que ens agradaria tancar amb tres consells finals:

—— **Parteix de les teves potencialitats**: fes ús de les teves vivències, intuïció i del bagatge personal. El teu estil i l'acompanyament ha de ser personal i genuí!

—— **Aprofita per intercanviar amb la resta de companys i companyes tot allò que consideris rellevant de l'experiència**: com et va amb el teu infant, quines activitats proposes i quina acollida tenen... Comparteix les incerteses però també els coneixements pràctics que estiguis obtenint! A més, aprofita per col·laborar i originar activitats de parella o més col·lectives.

—— Si necessites qualsevol cosa o tens dubtes, **comunica't amb la persona coordinadora del programa**. La seva funció és donar-vos suport i ajudar-vos durant tot el procés.

Esperem que gaudeixis amb l'experiència!
Bona feina!

EL LECXIT: Una experiència de lectura emotiva i emocionant *que impliqui i generi emocions...*
Què pots fer per facilitar una vivència d'aquest tipus?

1_ Construir una relació positiva amb el teu infant!

Basada en...

_Diàleg i intercanvi

_Reconeixement i confiança

_Suport i seguretat

Com?

Coneixement mutu personal

- Parlant sobre vosaltres.
- Observant i estant atent a com arriba.
- Reciprocitat, comprensió, empatia i escolta activa.
- Sentit comú: converses còmodes i relaxades.

Facilitant experiències d'èxit

- Adapta les lectures i les activitats al seu ritme i nivell.
- Mostra una actitud flexible i oberta.
- Ofereix ajuda i suport.
- Equilibra esforç i recompensa.
- Pren els errors comesos i les dificultats com a font d'aprenentatge.
- Estableix una rutina: una dinàmica bàsica a les sessions.
- Tingues cura de l'espai.

Generant reconeixement i confiança

- Rep-lo amb il·lusió i interès.
- Manifesta les emocions i sentiments.
- Respecta el seu estat d'ànim i situació personal.
- Posa en joc tot el seu potencial.
- Mantingues els límits imprescindibles i necessaris.

Destacant el que fa bé

- Expressa missatges positius i d'ànim.
- Transmet la teva confiança.
- Manifesta expectatives positives.
- Incorpora les correccions necessàries.

2_ Despertar el desig vers la lectura!

Partint de...

_Interès

__Capacitats i potencialitats

Com?

Presentant i descobrint lectures motivadores i engrescadores

- Genera sorpresa.
- Presenta les lectures amb il·lusió.
- Descobriu les lectures plegats.
- Respecta els seus gustos lectors.
- Comparteix experiències positives.
- Prova i canvia.

Treballant de forma lúdica i amena

- Planteja activitats on el contingut o el format dels materials siguin motivadors.
- Fes activitats que impliquin comunicar o compartir alguna cosa amb la resta.
- Ofereix lectures amb les que elaborin alguna cosa material.
- Utilitza el joc com a recurs.

Ajudant-lo en la lectura

- Presenta les lectures.
- Fes prediccions i hipòtesis, i contrasta-les.
- Comenta el que apareix al text.
- Facilita les relacions.
- Genera recursos i estratègies.
- Comparteix allò après.
- Intercanvieu què els ha suggerit la lectura: pensaments, sentiments, emocions.
- Adequa les estratègies i la metodologia.
- Llegeix amb objectius diferents.
- Esdevingues un model.
- Evita les preguntes tipus examen.

Fent créixer la motivació

- Coneix el punt de partida.
- Llegeix una mica de tot.
- Retarda l'inici de la lectura.
- Ritualitza l'inici.
- Socialitza les lectures.
- Fes alguna acció.
- Crea alguna cosa significativa.
- Parla sobre l'activitat.
- Ofereix novetat.
- Implica activament els infants.

- Parteix de les teves pròpies **vivències, intuïció i bagatge personal!**
- **Intercanvia i comparteix l'experiència** amb la resta de persones voluntàries!
- Compta amb el suport i ajuda de la persona dinamitzadora del programa!

«Ho estaré fent bé? L'infant s'ho passa bé amb mi?» De ben segur que són preguntes que tota persona voluntària s'ha plantejat alguna vegada. A la guia *Llegim i divertim-nos plegats!* trobaràs un conjunt d'orientacions per a fer del LECXIT una experiència emotiva i emocionant. Algunes estratègies, recursos i pistes entorn dues qüestions fonamentals a la relació d'1x1: com construir un vincle positiu amb el teu infant i com despertar el seu desig vers la lectura. Esperem que el material t'ajudi a resoldre els possibles interrogants inicials i a realitzar la teva tasca de mentoria favorablement.

Maribel de la Cerda Toledo

(Esparreguera, 1983) és pedagoga i doctora en Pedagogia per la Universitat de Barcelona. Combina la dinamització del LECXIT al Prat de Llobregat amb l'elaboració de materials, les formacions específiques i l'estudi dels processos d'ajuda mútua, l'aprenentatge servei i l'educació en valors. Col·labora amb el Grup de Recerca d'Educació Moral de la UB i és membre del Comitè Científic de la Coordinadora de Mentoria per a la Inclusió Social. És autora del llibre *Per una pedagogia d'ajuda entre iguals* i ha participat en algunes obres compartides com *11 ideas clave. ¿Cómo realizar un proyecto de aprendizaje servicio?* o *ApS. Educación y compromiso cívico*.